נר מצוה

:ה סיי תרלו סעיף ה

עשין מג טוש"ע א"ח סי

מרלח סעיף א:

בח ג מיי׳ פ״א מהככוע לילים הלכה יא סמג """ א״ח סיי

עשין טו טוש"ע א"ח סי

א סעיף ה:

לעזי רש"י

פירנייש. ציציות

(חוטים היוצאים מן

. האריגה בסוף הבגד).

פקעות (של חוט).

רבינו חננאל

פיםקא סוכה ישנה בית שמאי פוסלין ובית הלל

מכשירין. מתני׳ בשלא עשאוה לשם סוכה של

. בירושלמי תני צריד לחדש

בה דבר. חברייא אמרי בה דבר. חברייא אמרי

טפח ר' יוסי אומר כל שהו.

מאי טעמייהו דבית שמאי

באי סכמייוו רבית שמאי דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים, סוכה

. העשויה לשם חג בעינז.

וופשרוו כשם יוג בפיבן, ובית הלל האי קרא מיבעי להו לעושה סוכה כל

שבעה ואפילו בחולו של

לפיכך גרסינן

דבר חבריא אמרין טפח רבי יוסי אמר כל שהוא ומאן

עשאה לשם פסח דבר ברי הוא שלא

דקדק נה: ואם עשאה לשם חג

ובו'. אפילו לבית הלל נפקא מינה

שאין נריך לחדש בה דבר ואפילו לא

נפקא מינה אלא לב"ש יש לו לתנא

לפרש במה נחלקו ולא שייך לאקשויי

טעמא דב"ם אמא לאשמועינו אלא

היכא דפליגי תנאי אליבא דב"ש ולא

נפקא מינה מידי בפלוגתא אליבא

דבית הלל כי ההיא דרבי אליעזר

דמילה (שבת דף קלה.) ובפרק ארבעה

אחין (יבמות דף כח. ושם) (א) קשיא ובפ׳

קמא דבינה (דף ז:) וכולן פירשנו במקומס: בוברן דעצי סובה שאסורים כד שבעה. משמע דאסירי

מדאורייתא ודרשה גמורה היא

מדפריך והא קרא להכי הוא דאתא

ותימה דבפרק כירה (שבת דף מה.)

משמע שהוא מדרבנו דמייתי התם

ראיה דרבי שמעון אית ליה גבי נר

מתוך שהוקלה למלותו הוקלה לאיסורו

מהא דתניא דאין נוטלין עלים מן

הסוכה בי"ט ור' שמעון מתיר ושוין

בסוכת החג בחג שהיא אסורה ובפ'

המביא כדי יין (בילה דף ל: ושם) מייתי

דרשה דהכא ואפילו הכי משמע התם

בסוף שמעתין דלא אסירא אלא

מטעם מוקלה דקאמרינן עלי סוכה

דחיילה קדושה (כ) היתקנהי לשבעה וי"ל

דהאי דאסור מדאורייתא היינו בעודה

קיימת אסור ליטול ממנה עלים אבל

משנפלה דבטלה מצותה לא אסירא

אלא מדרבגן והא דפריך בבילה (שם)

יוכי מהני ביה תנאה היינו משום

דכיון דלא מהני ביה תנאי בעודה

דאמר כל שהוא ובלבד שתהא על פני כולה ובתר הכי איתא התם

ל) בילה ל:, כ) [לקמן כו:],ג) מנחות מב:, ד) [לקמן בו:ו. כ) י"ג: שנותרו. ו) ול"ל ומין, ז) ול"ל ומין, מ) [ל"ל לולב],

תורה אור השלם ו. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לאמר בַחֲמשָׁה עַשַּׁר יוֹם לחרש השביעי הוה חג

. 2 חג הסכת תַּעשׂה 2. ווג ווסבון ונקשר לְךְּ שִׁבְעַת יָמִינ בְּאָסְפְּךְ מִגְּרְנָךְ וּמִיּקְבֶּךְ:

דברים טז יג דבו 3. גְדַלִים לֶךְ עַל ארריי רייי רְלִים תַּעֲשֶׂה אַרְבַּע כַּנְפוֹת בסותה אשר תכסה בה:

בְּטוּוְנְוּי אֲשֶׁוּ וּיְנַבְּשֶּׁוֹז בְּיהּ. דברים כב יב 4. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְאָמֵרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׁוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדרתִם וְנָתְנוּ על ציצת הכנף פתיל

הגהות הב"ח

מום' ד"ה ואם עשאה (א) תום' ד"ה וכו׳ ובפרק ארבעה אחין וכפ״ק כנ״ל ותיבת קשיא נמחק: (ב) ד"ה מנין וכוי דחיילא קדושה עלייהו איתקנאי: (ג) ד"ה ההוא שלא נודעה לרבים מכפרת כו' דאמר עולא:

גליון הש"ם

, גב' מנין לעצי סוכה. עי' לקמן דף לז ע"ב רש"י ד"ה אסור להריח:

מוסף רש"י

כך חל שם שמים על הסוכה. על עלי סוכה ליאסר בהנאה כל שבעה הואיל והוקצו למצוה (לקמן לו:). שבעת ימים לה'. משמע כל שבעה לה׳ תפתע כל טבעה כה סול הקדש (ביצה ל:). אין עושין סוכה בחולו של מועד. מי שלא ישב של מועד. מי ענגו ער נסוכה יו"ט הראשון (לקמן רז:). עשאה. לנילית, יו"ט הני... עשאה. לנינית, יייל הנקלנים מן הקוצין. הנקללים היינו חוטין התלויין בסוף היריעה שקורין פרוקי״ש יקוללים אותם מן הבגד, יקוננים מונגם מן הפגד, ל"א להכי קרי להו קולין, שיולאין מן הבגד כקולין (מנחות מב:). ומן הנימין. סיינו אותן שיולאין מן הכגד בתפירה (שם). מן הגרדין. פרינ"ש (שם). פסולה. כל זמן שמחוברין לבגד דבעינן עשייה לשמה, יהאי תלוי ועומד בה (שם).

מתני' סוכה ישנה. כדמפרש שעשאה קודם לחג שלשים יום ולא בוכה דית הלל מכשירין. בירושלמי תני לריך לחדש בה פירש שהיא לשם חג: בית שמאי פוסלין. דבעו סוכה לשמה וזו סתם נעשית. ואילו תוך שלשים לחג הוה כיון דשואלין בהלכות החג קודם לחג שלשים יום סתם העושה לשם חג הוא עושה אבל קודם - מזה ישנה פלוגתא דבית שמאי וב״ה א״ר דברי הכל הוא מכיון שלא

שלשים סתמח לחו לחג: ובים הלל

מכשירין. דלא בעינן סוכה לשם חג:

כשרה. לבית שמאי אילטריך:

גבו׳ סוכה לשם חג. דכתיב סוכות

לה׳ לשם מצות המלך: על החגיגה.

שלמי חגיגה שם שמים חל עליהם

לאוסרן עד לאחר הקטרת אימורין

דזכו בהו בתר הכי משלחן גבוה

כעבד הנוטל פרס: חג. חגיגה:

חג הסוכות מעשה. סוכות תעשה

לחג סרס המקרא ודרשהו: בחולו של

מועד. אם לא עשאה מתחילה:

פלוגתא דרבי אליעזר בפרק הישן (לקמן ס:): ופרכינן לבית הלל דלא

בעו לשמה נימא גבי לילית נמי לית

להו דרב יהודה אמר רב: עשאה.

לנינית: מן הגרדין. פרנייש שתולין

בסוף הטלית מותר האריגה וגדל שם

הלילית מינה ובה: מן הקולין. חוטין

שנתקום בשתי וקושרים אותן ותלויין

לראשיהן בבגד לאחר שנארג וחרי

להו קולין על שם שבולטין כקולים:

מן הנימין. כגון טלית שתפרוה חו

שעשו בה אימרא במחט וראשי חוטי

התפירה תלויין בה ומהן גדלו הציצית:

פסולה. הואיל ותלויין ועומדים כל

אלה בבגד ולא נתלו בה לשם ציצית

לאו עשיה לשתה היא: מן הסיסין.

פקעיות כדוריות של חוט לומשייש:

כשרה. הואיל וכשנתלו בבגד לשם

לילית נתלו עשיה לשמה היא דטויה

לשמה לא בעינן שאין טויה מן

העשיה: כי אמריתה המיה דשמואל.

בותני' סוכה ישנה בית שמאי פוסליז "ובית הלל מכשירין ואיזו היא סוכה ישנה כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם חג אפילו מתחילת השנה כשרה: גמ" מ"מ דבית שמאי אמר קרא יחג הסוכות

שבעת ימים לה' סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לכדרב ששת ישת סדאמר רב ששת משום ר"ע ∘במנין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' ותניא רבי יהודה בן בתירה אומר כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה שנאמר חג הסוכות שבעת ימים לה' מה חג לה' אף סוכה לה' ובית שמאי גמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי אלא מאי מעמייהו דבית שמאי כתיב קרא אחרינא 2חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לעושין סוכה בחולו של מועד ובית שמאי סבירא להו כרבי אליעזר דאמר ִיְאיִן עושִין סוכה בחולו של מועד ובית הלל לית להו דרב יהודה אמר רב ישאה רב יהודה אמר רב יעשאה מן יהקוצין ומן הנימין ומן הגרדין פסולה מן הסיסין כשרה כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי אף מן הסיסין נמי פסולה (אלמא) דבעינן מויה לשמה ה"נ נבעיא סוכה עשויה לשמה שאני התם דאמר קרא יגדילים תעשה לך לך לשם חובך הכא נמי חג הסוכות תעשה לך לך לשם חובך ההוא מיבעי ליה ילמעומי גזולה התם נמי מיבעי ליה למעומי גזולה

מתני׳

למעופי גוולה. תימה תיפוק ליה משום דהוה ליה מלוה הבאה בעבירה דמהאי טעמא פסלינן ₪ אתרוג הגזול ביום טוב שני לקמן

מפרק הניחקין (גיטין ד' נה. ושם) גבי חטאת גזולה שלא נודעה לרבים (ג) דאמר עולא בגמרא בין נודעה בין לא נודעה אינה מכפרת מאי טעמא דיאוש כדי לא קני ושמעינן ליה לעולא דיאוש כדי קני גבי עורות של בעל הבית וגנב וגולן (ב״ק די קיד.) ואומר ר״ת דטעמא דעולא בגיטין משום מצוה הבאה בעבירה אלמא דאורייתא היא ומיהו בלאו הכי לא ימכן דהא בהדיא קאמר עולא משום דיאוש לא קני ועוד דבפרק מרובה (שם ד' סו:) דריש רבא בהדיא דיאוש לא קני מדכחיב קרבנו ולא הגזול אלא נראה דההוא דהגוזל בתרא לאו יאוש כדי הוא דאיכא יאוש ושינוי השם כדקאמר התם במרובה (שם סו:) דמעיקרא קרי ליה משכא והשתא קרי ליה אברוא ואע"ג דגבי קרבן נמי איכא שינוי השם כדאמר התם [דף סו:] דמעיקרא חולין והשתא הקדש מכל מקום ממעט מדכתיב קרבנו כיון דקודם הקדש לאו שלו הוא ואף על גב דחל עליו הקדש מחמת שינוי השם דאתי השתא לא חזי להקרבה דבעינן קרבנו בשעה שמקדיש:

קיימת כשנפלה נמי לא יועיל דמיגו התם כתיב קרא אחרינא ⁴ועשו להם משלהם: דאיתקנאי בין השמשות איתקנאי לשבעה ומשני דסיפא אתאי לסוכה מתני' אלמא לא גרסיטן. אלא ה"ג אף מן הסיסין פסולה דבעיטן טויה דעלמא והדר פריך מנויי סוכה דמהני ביה תנאה ומשני באומר איני

בודל מהם כל בין השמשות דלא הוהלו למלותו ולא דמו לעלים שהם עיקר המלוה ועל כרחך בודל מהם ויש בהם סתירת אהל ואע"ג דמעיקרא ידע האי טעמא אורחא דהש״ס לפרש דבריו דרך קשיא ותירוץ ור"ת מפרש דעלים של כדי הכשר סוכה חיילא קדושה עלייהו ואסירי מדאורייתא אבל היותר מכדי הכשר לא מיתסרי אלא מדרבנן והא דפריך נמי שוכי מהני ביה תנאה משום דמסתמא כי היכי דלא מהני תנאה במאי דאסירי מדאורייתא הוא הדין דלא מהני במאי דאסיר מדרבנן ולא מפליג נמי תנא בין לריך לסוכה בין לא לריך ואההיא דבילה קשיא מפרק במה מדליקין (שבת דף כב. ושם) דמשמע דנויי סוכה אסורין משום בזוי מלוה ולא משום מוקלה ובמקומה פירשנוה: מה חגיגה לה' אף סוכה לה'. קסבר רבי יהודה בן במירא דאי לאו משום חגיגה מוקמינן לה לסוכה לשם חג: ההרא מיבעי ליה

כל שבעה ושם שמים חל על הסוכה. ואקשינן דרב יהודה. דאמר עשאה לציצית מן הצמר שנסבך בקוצים ונמרט, או מן החוטים של גרדי, או מן פיר' הן פקעיות כשרה. כי אמריתה המיה דשמואל אמר לי אף מן הפקעיות נמי פסולה, דבעינן טויה לשמה. ובסוכה אמאי לא בעו בית הלל לשמה. בעו ושנינן שאני התם לגבי דכתיב גדילים מישה לד לשם חובה, לכך בעינן עשייה שהיא הטויה, לשם['] גדילים. למעוטי מי שלא נטוה לשם גדילים. ועשו להם ציצית, דייקינז האי דכתיב להם י . משלהם למעוטי אחרינא למעוטי גזולה. לך למעוטי גזולה, אבל . עשויה לשמה לא בעינן לדברי בית הלל. וקיימא לן בהא כשמואל דבעינן טויה לשמה.

רב יהודה תלמידו של רב ושל שמואל היה לאחר פטירתו של רב היה אומר שמועות משמו כך אמר לי רב וכשהרלתי דברים לפני שמואל נחלק . עליו. מ"מ תרוייהו עשיה לשמה בעו לשמה דמאן דגרם אלמא משמע דהאי דמותיב האמר לה ואם כן לא מוחיב אלא מדשמואל ולאו מילתא היא דרב נמי עשיה

לשמה בעי: למעוטי גוולה. דבעינן תעשה לך משלך: בריש לולב הגוול (ד' פט:) ובההיא שמעתא גופא קשיא דקאמר בשלמא בי"ט ראשון בעינן לכם משלכם אלא בי"ט שני אמאי ומשני כל ע פוכל החות ליה מלוח הבאה בעבירה והשתא אם כן ל"ל לכם משלכם ומיחו התם איכא לשנוי דאינטריך למעוטי שאול אבל גבי סוכה משום דהוה ליה מלוח הבאה בעבירה והשתא אם כן ל"ל לכם משלכם ומיחו התם איכא לשנויי הכי לרבנן דאמרי לקמן פרק הישן (ד' מ:) דאדם יולא ידי חובתו בסוכה של חבירו ונפקא להו מדכתיב כל האזרח בישראל ישבו בסוכות מלמד שכל ישראל ראויין לישב בסוכה אחת וי"ל דטעמא דמלוה הבאה בעבירה לאו דאורייתא אלא מדרבנן ומיהו קשה